

Styrdokument

KULTURSTRATEGI



Våra styrdokument

[Normerande]

Policy - Vår hållning, övergripande
Riktlinjer - Rekommenderade sätt att agera
Regler - Absoluta gränser och ska-krav

[Aktiverande]

Strategi - Avgörande vägval och strategiområden från fullmäktigeberedningar
Program - Avgörande vägval och programområden från andra än fullmäktigeberedningar
Plan - Uppdrag, tidsram och ansvar

Innehåll

1	Bakgrund	4
2	Syfte	4
3	Inledning.....	4
3.1	Vad är kultur?.....	5
4	Hänsynstagande	5
4.1	Nationella kulturpolitiska mål.....	5
4.2	En mötesplats i världen-kulturstrategi för Västra Götaland 2012-	6
4.3	Västra Götalands regionala kulturplan 2016–2019	6
4.4	Kulturplan för Boråsregionen.....	7
4.5	FN:s barnkonvention	7
5	Nulägesbeskrivning	7
5.1	Vision och mål.....	8
6	Tillvägagångssätt	8
6.1	Möta utmaningarna	10
7	Strategiområden	10
7.1	Barn-och ungdomskultur.....	10
7.2	Kulturella och kreativa näringar	11
7.3	Gränsöverskridande samarbete.....	11
7.4	Bevara och utveckla vårt kulturarv	12
8	Referenser	13
9	Bilaga 1 Idébank.....	14

1 Bakgrund

Beredningen för samhällsutveckling fick i juni 2017 uppdraget av Kommunfullmäktige att ta fram en kulturstrategi. Viktigt är att särskilt uppmärksamma barn och ungas rätt till kultur. Strategin ska ange ramar och spelregler för kommunens arbete med kulturfrågor. Beredningens uppdrag är att ta fram en strategi som konkretiseras i 3–4 strategiområden.

Detta ska göras med utgångspunkt i de nationellt och regionalt framtagna dokumenten; ”Nya nationella kulturpolitiska mål”, ”En mötesplats i världen – kulturstrategi för Västra Götaland”, ”Västra Götalands regionala kulturplan 2016–2019” och ”Kulturplan för Boråsregionen 2016–2019”.

2 Syfte

Syftet med kulturstrategin är att skapa ett rikt och levande kulturliv för kommunens alla invånare. Ett rikt kulturliv stärker både samhällsutvecklingen och kommunens attraktionskraft. Genom en strategi ska kulturens förutsättningar och viljeriktningen i kommunen tydliggöras. Strategin syftar till att säkerställa en god service, både till invånare, besökare och inom kommunens egna verksamheter. Efter antagen strategi kommer en handlingsplan att arbetas fram.

Eftersom kommun växer är behovet av långsiktiga strategier nödvändigt. Ambitionen om en växande befolkning utmanar kommunens arbete. Kulturen är ett område som nyskapas och förändras, därav ställs fortsatt höga krav på framtida planering.

3 Inledning

Kulturen har en betydande roll för samhället i stort. Ett rikt kulturliv bidrar till att människor kan mötas, uppleva och lära tillsammans. Kultur får oss att reflektera, känna empati, delaktighet och ger oss perspektiv. Kultur har en funktion att bygga broar mellan människor och banar väg för innovationer.

Det är av stor vikt att uppmärksamma kulturens bidragande roll till människans välmående. Om individen mår bra, mår samhället bra. Utifall det finns förutsättningar för att både uppleva och skapa själv blir människor mer kreativa. Detta bidrar indirekt till både innovation och ekonomisk tillväxt.

Ulricehamns kulturliv ska vara tillgängligt för alla. Vårt strategidokument handlar därför om hur vi skall växa med hjälp av kulturen. När vi detta kommer kommunen att upplevas som en mer välkomnande plats och attrahera fler besökare.

3.1 Vad är kultur?

Begreppet kultur kan definieras på många olika sätt, i en vid mening kan kultur syfta på alla aspekter av livet. Det kan handla om värderingar och traditioner i vardagen men även innefatta konstnärliga uttryck såsom litteratur, dans, musik, teater och arkitektur.

Nedan följer ett urval av definitioner som åsyftas i strategin:

- Kultur är traditioner och ett sätt att leva.
- Kultur kan vara utvecklande både för välbefinnandet och empatin.
- Kulturen kan utveckla människors bildning och hjälper till att se helheter och nyanser.
- Kulturen bidrar till att utveckla näringsliv, social omsorg, offentlig miljö och integration.

Alla dessa begrepp är viktiga för kulturstrategin, kulturen kan få människan att se sig själv genom andras ögon. Kulturen hjälper oss att möta livets förändringar och får oss att våga ifrågasätta.

4 Hänsynstagande

I beredningens uppdragsbeskrivning nämns olika nationellt och regionalt framtagna dokument. Följande styrande dokument har beaktats i framtagandet av strategin.

4.1 Nationella kulturpolitiska mål

År 2009 beslutade riksdagen om kulturpolitiska mål. Dessa mål ska förutom att styra den statliga kulturpolitiken även vägleda den kommunala kulturpolitiken. Alla ska få möjlighet att delta och påverka kulturlivet.

För att nå målen ska kulturpolitiken:

- Främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- Främja kvalité och konstnärlig förnyelse
- Främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- Främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- Särskilt uppmärksamma barn och ungas rätt till kultur.¹

¹ Proposition 2009/10:3, s.26. Tid för kultur.

4.2 En mötesplats i världen - kulturstrategi för Västra Götaland 2012-

Västra götalsregionens kulturstrategi ”en mötesplats i världen” lyfter fram fem områden. Dessa områden anses särskilt strategiskt viktiga under 2010-talet. Nyckelordet för hela strategin är samverkan.

Fem strategiska områden utifrån strategin:

- Vidga deltagandet
- Utveckla kapaciteter
- Gynna nyskapande
- Nyttja tekniken
- Öka internationaliseringen²

4.3 Västra Götalands regionala kulturplan 2016-2019

Västra Götalandsregionen har tagit fram en kulturplan som omfattar all regional kulturutveckling i Västra Götaland. Planen är ett styrdokument för att genomföra såväl den nationella kulturpolitiken som Västra Götalandsregionens kulturpolitik. Fokus i planen ligger på aktiviteter inte aktörer.

I planen nämns olika områden som ska prioriteras för utveckling och samverkan med kommunerna:

- Barn och unga
- Besöksnäring
- Platsutveckling
- Arenor och nätverk
- Samverkansplattform för interkulturell dialog
- Kultur och hälsa³

² En mötesplats i världen. Kulturstrategi för västra Götaland 2012-. S.17. Västra götalsregionens kulturpolitiska strategi.

³ Västra Götalands regionala kulturplan 2016–2019. Västra Götaland regionen

4.4 Kulturplan för Boråsregionen

Kulturutbudet i Sjuhärad kännetecknas av en stor bredd och mångfald. För att effektivisera det delregionala arbetet har de tagit fram fem stycken målbilder.

Målbilder för kulturutveckling i Boråsregionen:

- Kreativt kluster
- Kultur som horisontellt perspektiv
- Skulpturregionen Sjuhärad 2018
- Vävcenter Sjuhärad
- Bibliotek som demokratisk kulturarena⁴

4.5 FN:s barnkonvention

Prioriteringsområdet i strategin som gäller barn och unga tar sin utgångspunkt i FN:s barnkonvention. Artikel 31 lyder:

”Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet samt för rekreations- och fritidsverksamhet.”

5 Nulägesbeskrivning

Ulricehamns kommun har idag närmare 24 300 invånare (18-04-01) och har som mål att bli 27 000 invånare till år 2025. Ulricehamn är en attraktiv och växande kommun där kulturutbudet ska spegla efterfrågan. Kommunen har idag delat in arbetet med kultur i allmänskultur, stadsbibliotek och musikskola/kulturskola. I området allmänskultur ingår programverksamhet, konst, kulturarv, skolkultur, kultur för äldre, projekt och bidrag. Allmänskulturen ingriper en mängd program och aktiviteter för allmänheten samt kulturstöd för att främja olika aktörer inom kulturlivet.

Området stadsbibliotek består av Ulricehamns stadsbibliotek och åtta filialer och utlåningsstationer i Blidsberg, Dalum, Timmele, Trädet, Gällstad, Grönahög, Hökerum och Älmestad. Biblioteksverksamheten tillhandahåller medier av olika slag, e-böcker och e-ljudböcker och publika datorer. Biblioteket kan även skicka hem böcker och talböcker till de som har svårt att ta sig till biblioteken. Stadsbiblioteket är kommunens största kulturinstitution och en arena för arrangemang såsom författarbesök, familjeföreläsningar, språkcafé m.m. Biblioteket arbetar även med kulturtrappan för barn och unga, Högläsning och bokcirkel på äldreboenden samt besök på familjecentralen.

⁴ Kulturplan för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund 2016–2019, Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund.

Området musikskola vänder sig till elever i grund- och gymnasieskolan. Musikskolan erbjuder möjlighet att lära sig olika instrument, sångkurser, teaterkurser och digitalt skapande. En av kommunens målsättningar är att musikskolan på sikt ska utvecklas till en kulturskola som erbjuder aktiviteter i hela kommunen.⁵

Det finns även en musikprofil på gymnasiet som till hösten 2018 kommer utvecklas till ett estetiskt program med musikinriktning.

Kommunen har ett aktivt föreningsliv med 79 registrerade föreningar inom kulturområdet, det finns även många privata kulturaktörer som bidrar till kulturlivet.

Tillgången till kultur för barn är idag relativt god, utbudet för ungdomar är mer begränsat. Mycket av aktiviteterna riktar sig idag till en yngre målgrupp.

5.1 Vision och mål

Beredningen har arbetat efter följande vision och målbild i sitt arbete.

Vision: *Ulricehamn är en kulturmagnet som attraherar människor oberoende var i världen man hör hemma.*

Mål: *Här möts ideella krafter, föreningar, studieförbund, näringsliv och kommunen i att erbjuda kulturupplevelser som berikar människor och stimulerar utveckling*

6 Tillvägagångssätt

Medborgarenkät

Beredningen tog fram en enkät i början av december 2017, den var sedan öppen att besvara i ungefär en månad. I enkäten ställdes frågan om vilka kulturområden respondenten tycker är viktigast för att skapa ett levande kulturliv. Samma fråga ställdes i en folder som beredningen använde sig av på höstmarknaden 2017. Enkäten har funnits tillgänglig för medborgare att besvara både på hemsidan och i pappersform på alla bibliotek i kommunen. På stadsbiblioteket kompletterades detta med en utställning. Beredningen mailade även ut enkäten till kommunens alla byalag, bygdegårdsföreningar, hantverksföreningar, hembygdsföreningar, kulturföreningar, musikföreningar och studieförbund.

Sammanlagt via enkäten och foldern så inkom 279 svar, av dessa var äldre personer en representativ grupp. För att nå fler yngre var beredningen överens om alternativ till enkäten. Därför bokades det in flera medborgardialoger för att nå den yngre målgruppen.

⁵ Kommunalpolitiskt handlingsprogram 2017–2018.

Medborgardialog

Ett flertal medborgardialoger har genomförts under arbetets gång. Den första var på höstmarknaden i oktober 2017, där tog många chansen att prata kultur med beredningen. Det delades också ut en folder med samma fråga som ställdes i enkäten. Under dagen samlades 123 ifyllda foldrar in, där frågan om vilka områden de ansåg var viktigast för att skapa ett levande kulturliv ställdes. Många viktiga synpunkter togs upp, bland annat önskades mer kultur för ungdomar.

Beredningen har besökt tre äldreboenden runt om i kommunen. Ekerö, Solrosen och Hökerumsgården. På varje boende intervjuades några boende och någon från personalen. Detta kompletterades även med ett besök på mötesplatsen Oasen. En allmän uppfattning bland de intervjuade var att de ansåg sig nöjda med utbudet. Däremot kan beredningen efter genomförda besök konstatera att i vissa fall behövs en bättre kommunikation.

För att fånga upp målgruppen barn och unga som är ett prioriterat område besöktes skolor samt fritidsgården Forum. Bogesundsskolan blev det första skolbesöket och där hade barnen förberett sig och skrivit ner frågor. Många av frågorna mynnade ut i att fler lokaler eller mötesplatser behövs. Ätradalsskolan blev nästa besök där beredningen träffade en grupp elever. En allmän åsikt var svårigheten att ta del av kulturutbudet som finns i centrala Ulricehamn, detta på grund av dåliga kommunikationsmöjligheter med buss. I februari 2018 så medverkade beredningen på Tingsholmsgymnasiets kulturfestival. Där framkom det önskemål om mer kultur för ungdomar. På fritidsgården Forum träffade beredningen en grupp ungdomar och även personal. De tycker att Forum är en bra plats men de skulle kunna öka sitt utbud av aktiviteter, t.ex. fler biljardbord.

Beredningen har besökt två klasser som studerar på Särvox. Där var eleverna relativt nöjda med kulturen, däremot framkom det att förutsättningarna för att uppsöka aktiviteter/arrangemang varierade. Riksförbundet FUB:s samlingskväll blev nästa besök. De flesta var nöjda med de kulturaktiviteter som finns, men de önskades mer musik och dans.

En telefonintervju genomfördes med en personal från gymnasiesärskolan. Där framkom de att lärarna alltid försöker tillgodose elevernas behov av kultur utifrån deras egna förmåga.

Utöver dialogen med invånare har beredningen bjudit in representanter från näringslivet, tjänstemän från kommunen och sakkunniga från Kultur i Väst. I januari 2018 deltog beredningen i en workshop som hölls av Kultur i Väst, där även personer från kulturförvaltningen medverkade. Det gav beredningen en bredare förståelse för hur kommunen arbetar med kultur idag. Ytterligare ett tillfälle att möta medborgare var när förvaltningen bjöd in till kulturdiallog där personer från föreningar, företag m.fl. medverkade.

6.1 Möta utmaningarna

Beredningen har stött på ett antal utmaningar för kulturarbetet. Eftersom kultur är under ständig utveckling krävs det mycket arbete för att anpassa utbudet i takt med samhällsutvecklingen. Kulturstrategin för Västra Götaland lyfter bland annat fram att vi behöver anpassa oss till ny teknik och utveckla kapaciteten. Beredningen kan efter genomförda medborgardialoger konstatera att tillgång till och deltagandet i kulturupplevelser är ojämnt fördelat. Idag styrs möjligheten för många att konsumera kultur av en geografisk faktor. Ulricehamns kommun är störst till ytan i hela Västra Götaland och beroende på bostadsort kan det vara svårt att ta del av kulturen. Många synpunkter hänvisar till kommunikationsproblem. Det är svårt att ta sig till centralorten från de mindre tätorterna.

7 Strategiområden

Strategin är ett långsiktigt övergripande dokument som ska ge vägledning i arbetet med kulturfrågor. Citaten som tagits med är synpunkter som framkommit av ett flertal personer. En åsikt som återkommit i alla medborgardialoger är en önskan om fler mötesplatser. Ett viktigt område för medborgarna och därav en återkommande punkt i alla strategiområden.

Beredningen har valt fyra strategiområden som arbetet med kultur ska fokusera på:

- Barn-och ungdomskultur
- Kulturella och kreativa näringar
- Gränsöverskridande kulturarbete
- Bevara och utveckla vårt kulturarv

7.1 Barn-och ungdomskultur

Verksamheterna ska ta hänsyn till barn och ungas förändrade kulturvanor, för att på så sätt spegla efterfrågan. Barn och unga ska växa upp i en miljö där kultur finns tillgänglig.

- Ulricehamns kommun ska arbeta för att öka barn och ungas delaktighet inom kulturen.
- Ett varierande kulturutbud ska erbjuds även utanför skolan.
- Kommunen ska ta tillvara ungdomars idéer om hur de vill utveckla kulturen.
- Ungdomar ska ges möjlighet till ökat inflytande över kulturutbudet.
- Fler mötesplatser för ungdomar.

Så tyckte medborgarna:

Svårt att ta del av kulturutbudet i centrala Ulricehamn när man bor utanför stan.⁶

⁶ Citat från medborgardialog på skolor

7.2 Kulturella och kreativa näringar

Främjandet av kulturella och kreativa näringar är viktigt för att kommunen ska öka sin attraktivitet. Dessa näringar kan stimulera innovationer för ett vidgat entreprenörskap och företagande.

- Ulricehamns kommun ska arbeta med främjandet av kulturella och kreativa näringar.
- Det finns en stark koppling mellan kultur, kreativitet och näringsliv som kommunen ska fånga upp och ta tillvara.
- Kulturella och kreativa näringar ska stöttas och ges goda möjligheter för att anordna arrangemang.
- Det ska finnas tydliga instruktioner och snabb kommunikation inom kommunen för att underlätta för arrangörer.
- Det ska vara enkelt att möta olika aktörer genom god tillgång till mötesplatser.

Så tyckte medborgarna:

Kreativa näringar kan ge en skjuts till annan kultur, därför bör det prioriteras.⁷

7.3 Gränsöverskridande samarbete

Gränsöverskridande utbyte och arbete med kulturfrågor är en förutsättning för framgång och utveckling.

- Ulricehamns kommun ska främja samverkan över gränserna.
- Ulricehamns kommun ska i samverkan med olika aktörer öka antalet mötesplatser.
- Samverkan ska gälla internt inom kommunorganisationen, externt, regionalt och över kommungränsen.
- Främja kunskapsutbytet och på så sätt skapa ett mer effektivt arbete.
- Kommunen ska genom samverkan stötta och synliggöra föreningar och kulturarrangörer

Så tyckte medborgarna:

Samverkan mellan generationer och internationella samarbeten med ideella föreningar från världen över.⁸

⁷ Citat från medborgarenkäten och medborgardialoger.

⁸ Citat från medborgarenkäten och medborgardialoger.

7.4 Bevara och utveckla vårt kulturarv

Ulricehamns kommun ska värna om ett tillgängligt och utvecklande kulturarv. Det är viktigt att kulturarvet ses som en utvecklingsfaktor och att invånarnas engagemang i denna fråga tas tillvara.

- Ulricehamns kommun ska arbeta för att vårt kulturarv ska tillgängliggöras för både medborgare och besökare.
- Det är av stor vikt att alla ska kunna ta del av kulturarvet som finns i kommunen.
- När fler kan ta del av Ulricehamns kulturarv så bidrar det både till kunskap och förståelse för nutidens, gårdagens och framtidens samhälle.
- Utveckla mötesplatser där samordning av kulturarvsarbetet kan ske

Så tyckte medborgarna:

Ulricehamn behöver få tillbaka sitt museum.⁹

⁹ Citat från medborgarenkäten och medborgardialoger.

8 Referenser

En mötesplats i världen. Kulturstrategi för västra Götaland 2012. Västra götalandsregionens kulturpolitiska strategi.

Kommunalpolitiskt handlingsprogram 2017–2018.

Kulturplan för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund 2016–2019

PM från förvaltningen, Ulricehamns kommun 2017.

Proposition 2009/10:3, s.26. Tid för kultur.

Uppdragsbeskrivning-kulturstrategi, Ulricehamns kommun 2017.

Västra Götalands regionala kulturplan 2016–2019. Västra Götaland regionen

9 Bilaga 1 Idébank

Nedanstående förslag är idéer från medborgarna som uppkommit under beredningsarbetet. Dessa kan fungera som inspiration till kommunens arbete.

- Pokémonjakt
- Lokal för utställning, ej biblioteket
- Att ta del av människans tidigare kulturyttringar hjälper oss att förstå nutiden och underlättar för oss att utveckla kulturen i framtiden.
- Det krävs en kraftig satsning på arrangörer och utövare av teaterverksamhet om vi i framtiden vill ha ett levande teaterliv i kommunen och inte alltid besöka andra kommuner och städer för att uppleva teater.
- Egen teaterverksamhet måste väsentligt öka kommunens attraktionskraft.
- Kommunen måste ha en beredskap för att kunna behålla såväl kommersiell som icke kommersiell film.
- Tycker det är viktigt att barn och ungdom lär sig mer om stadens historia, som ju är väldigt intressant.
- Internationellt samarbete med ideella föreningar från världen över
- Det viktigaste är att unga får en plattform och växa inom sina kreativa områden. Att kommunen vågar sticka ut hakan och sätta Ulricehamn på kartan
- Olika kulturformer kan inte ställas mot varandra. Alla är viktiga eftersom de utgår från den enskilda människan.
- Kulturskola, mer lokaler för att utveckla kulturlivet i Ulricehamn
- Utställningar o muséum är viktiga.
- Ulricehamn behöver få tillbaka kulturarvmuséet
- Bilkulturen
- Landsbygden får inte glömmas bort
- Kreativa näringar kan ge en skjuts till annan kultur. Därför bör det prioriteras
- Utveckla vandrings och cykelleder med naturreservat och andra naturvärden runt i kommunen. Fler informationstavlor om växter och djur och vilken betydelse ett levande jordbruk har för den biologiska mångfalden och för att bevara kulturvärden och gammal kunskap
- Ett starkt stöd till all sorts scenkonst är viktig för en kommuns utveckling.
- Oasen betydelsefull för äldre
- Utveckla Storgatan och Stora torget

- Oasen det bästa som hänt
- Opera och konst på bio, öppna Stureparken vid hotell Bogesund för servering och underhållning
- Mera bänkar efter banvallen till Timmele.
- Vandringer ute i kulturmarken
- Oasen är det bästa som gjorts. Det är bra för pensionärer att kunna komma hit
- Samverkan mellan alla generationer
- Det råder brist på större samlings-salar, var finns plats för ungdomar att träffas om de är för gamla för Forum?
- Ulricehamnsbygdens folkdanslag har haft dans runt granen i 15 år på torget. Kostnaden för oss är ca 4000kr med polistillstånd, annons, godispåse, musik. Vi är en liten förening som roar många vid midsommar och andra uppdrag. Vi sliter hårt men har roligt. Tyvärr sinar pengarna för en liten förening. vi hade hoppats på gensvar under alla år.
- Kulturskola är viktigt
- Önskar ett ställe som fungerar för yngre pensionärer
- Viktigt för ensamma pensionärer att kunna utnyttja helgerna så att ensamheten kan åtgärdas
- Mer besök av författare, konstnärer etc. i skolan.
- Mötesplatser för ungdomar
- Bättre kommunikationer till stan för att kunna ta del av kulturen. Bussarna går sällan på landsbygden.